

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa	2300203
Matèria	Serveis públics i medi ambient.
Assumpte	Reclamació por tancament d'un camí públic.
Actuació	Resolució de consideracions a l'Administració.

RESOLUCIÓ DE CONSIDERACIONS A L'ADMINISTRACIÓ

1. Antecedents.

- 1.1. El 17/01/2023, la persona promotora de l'expedient va presentar una queixa en què manifestava la seua reclamació pel tancament d'un camí públic, anomenat "Pla Roig", al terme municipal de Bocairent.

Cal recordar que, sobre aquesta qüestió, el Síndic de Greuges va tramitar l'expedient de queixa anterior núm. 2202102, que [va ser tancat en data 04/10/2022](#), quan l'Ajuntament de Bocairent ens va informar dels motius pels quals es va decretar el tancament del camí de referència i de les actuacions realitzades per a aconseguir el cessament dels perills que el van determinar.

En aquest sentit, s'exposava que s'executarien en breu els treballs de demolició dels immobles l'estat de conservació inadequat dels quals va conduir al tancament del camí de referència, cosa que hauria de permetre la seua reobertura ràpida.

No obstant això, en l'escrit de tancament indiquem a l'interessat que es podria dirigir novament a aquesta institució en el cas que l'Administració, en el termini de tres mesos, no duguera a terme les actuacions que exposava en el seu informe i adoptara mesures concretes per a aconseguir la ràpida execució de les accions indicades, de manera que es poguera reobrir el camí de referència.

L'interessat va actuar segons la nostra indicació i va presentar un nou escrit en el qual va comunicar que, transcorregut aquest termini, el camí no havia sigut reobert, ni havia sigut informat de l'adopció de les mesures tendents a aconseguir aquesta reobertura, després de quatre anys de tancament.

- 1.2. El 25/01/2023, admesa la queixa a tràmit, es va requerir a l'Ajuntament de Bocairent que remetera al Síndic de Greuges un informe, per a la qual cosa se li va concedir el termini d'un mes, sobre «les mesures concretes adoptades per a donar un compliment efectiu als compromisos d'actuació assumits per l'Ajuntament de Bocairent i aconseguir amb això la reobertura, com més prompte millor, del camí de referència».

- 1.3. El 24/02/2023, es va registrar l'informe remés per l'Administració. En aquest informe, entre altres qüestions, s'exposava:

La reclamación se concreta en el cierre de un camino público, denominado Camino del Pla Roig, con referencia catastral (...) desde hace más de un año por motivos de seguridad, sin que hasta la fecha se hayan realizado actuaciones.

El técnico que suscribe ha hechos varios informes sobre la causa en fecha 20-06-2018 y 01-08-2022 en el que reitera el peligro de derrumbe existente en las edificaciones, por lo que mantiene el citado camino cerrado, y aporta también proyecto de demolición para "La Antigua Fábrica de Blanes" del técnico (...), siendo el promotor la "Oficina Técnica del Parc Natural Serra de Mariola".

En fecha 05-10-22 es recibido en este Ayuntamiento, (...), la resolución del Síndic de Greuges en la cual archiva la causa.

Dado que en el plazo de tres meses desde la resolución emitida por el Síndic de Greuges, 05-10-22 (...), no se han realizado las actuaciones pertinentes, se ha vuelto a admitir a trámite la queja interpuesta por (...), notificación recibida en este Ayuntamiento en fecha 26-01-2023 (...).

El edificio no es de titularidad municipal, se reitera la necesidad de actuar a los servicios técnicos de esa Conselleria para que actúen a la mayor brevedad.

CONCLUSIÓN:

El técnico municipal que suscribe informa que al no haberse realizado actuación de reparación o consolidación alguna sobre la edificación que se calificó en riesgo inminente, no se puede abrir al público el vial, ya que en cualquier momento puede producirse un desprendimiento.

Se da nuevamente traslado a la Conselleria para que tomen las medidas oportunas

- 1.4. En data 01/03/2023, el Síndic va remetre l'informe de l'Administració a la persona interessada perquè presentara al·legacions durant el termini de deu dies hàbils. No obstant això, no hi ha constància que l'interessat haja verificat aquest tràmit, malgrat el temps transcorregut des de llavors.
- 1.5. A la vista de tot allò que s'ha informat, el 12/04/2023 ens dirigim a la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per a sol·licitar que, en el termini d'un mes, remetera un informe en què oferira «una informació detallada i completa sobre els fets que van motivar l'obertura de l'expedient de queixa i, en particular, sobre l'estat de tramitació de l'expedient o expedients iniciats per a garantir l'adequat estat de conservació, en condicions seguretat, neteja i adorn, de l'edificació de la seua propietat i sobre les mesures adoptades per a aconseguir una resolució d'aquests com més prompte millor».
- 1.6. El 12/05/2023, es va registrar l'informe remés per l'Administració autonòmica. En aquest informe s'exposava:

En su momento se corta el camino, sin afecciones a servidumbres a destacar, con conocimiento y participación del Ayuntamiento, por mal estado y peligro de desprendimiento de elementos de la fachada de edificaciones colindantes, concretamente el conocido como "fábrica de Blanes" que forma parte del MUP V188 denominado "Mas de Galbis" perteneciente a la Generalitat Valenciana. Consta en nuestros archivos (Expte 54/23) informe del Director del Parque Natural de 8/03/23 que así lo confirma.

Se encargó en su día, por parte del Servicio de Gestión de Espacios Naturales Protegidos informe para la declaración de estado ruinoso de la "fábrica de Blanes" y proyecto de demolición de la misma, que se ponen a disposición del ayuntamiento y del Servicio de Ordenación y Gestión Forestal.

El paso por el camino se propone que debe quedar cortado mientras no se corrija la situación de riesgo alto.

Respecto a la tramitación del expediente para garantizar el estado de conservación o derribo, al tratarse de una edificación en un monte propiedad de la Generalidad y confirmada la situación ruinoso del edificio, desde el Servicio de Gestión y Ordenación Forestal se está haciendo las actuaciones previas al expediente de contratación en concreto, evaluación y estudio del proyecto básico de derribo, trámites de supervisión, redacción de Anexo I.

Pliegos de características del contrato y reserva de crédito presupuestario, trámites largos en los procedimientos administrativos).

- 1.7. El 15/05/2023, el Síndic va remetre l'informe de l'Administració a la persona interessada perquè presentara al·legacions en el termini de deu dies hàbils.
- 1.8. En data 19/05/2023, l'interessat va presentar un escrit d'al·legacions, en què reiterava la reclamació inicial exposada en la seua queixa.

2. Consideracions.

2.1. Drets i llibertats públiques relacionades amb la present queixa.

El present expedient de queixa es va iniciar per la possibilitat que s'haguera afectat el dret de la persona interessada a gaudir d'uns serveis públics de qualitat i per tal que les administracions públiques tracten els assumptes que els afecten en un termini raonable, en el marc del dret a una bona administració (article 9 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana).

De la lectura de tot allò que s'ha informat per les administracions implicades es dedueix que el camí de referència va ser tancat per les afeccions que es podien produir en la seguretat de les persones, a conseqüència de l'inadequat estat de conservació d'una edificació, propietat de la Generalitat Valenciana (Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica).

Sobre aquest tema, la Conselleria exposa que, coneixedora d'aquesta situació, està tramitant els expedients necessaris per a procedir a la demolició de l'esmentada edificació i, amb això, permetre la posterior reobertura del camí de referència.

Per la seua part, l'Ajuntament addueix que, com que hi persisteixen els riscos, no és procedent la reobertura del camí mentre no es controle el focus de perill i, en aquest sentit, insta la Conselleria a complir els treballs que ha anunciat.

Així les coses, hem de considerar que la mesura de tancament del camí al trànsit de particulars, a causa de l'existència de riscos de desprendiment i, en conseqüència, del perill per a la seua vida i integritat física, resulta raonable.

No obstant això, de tot el que s'ha dit també apreciem que, atesa la situació de perill i adoptada la decisió de tancament del camí, les actuacions tendents a erradicar els riscos i permetre la reobertura del camí acumulen un llarg i excessiu període de tramitació i resolució.

D'aquesta manera, observem que l'Ajuntament de Bocairent va emetre (segons es va comunicar en la primera de les queixes tramitades per aquesta institució) un informe on reclamava «el compliment de l'obligació de manteniment que es desprén del text refós de la Llei d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge, aprovat per Decret legislatiu 1/2021, de 18 de juny, del Consell», en el mes de juny de 2018, fa ara ja cinc anys.

Sobre aquest tema, cal tindre en compte que l'article 21 (Obligació de resoldre) de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de Procediment administratiu comú de les administracions públiques és clar quan assenyalava que «l'Administració està obligada a dictar resolució expressa i a notificar-la en tots els procediments siga quina siga la seua forma d'iniciació».

Per la seua part, l'article 138 de la Llei 8/2010, de 23 de juny, de règim local de la Comunitat Valenciana és clar quan reconeix a la ciutadania el dret a «obindre resolució expressa de totes les sol·licituds que formulen en matèries de competència de les entitats locals».

Al seu torn, l'article 9.2 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana reconeix que «tots els ciutadans tenen dret al fet que les administracions públiques de la Generalitat tracten els seus assumptes de manera equitativa i imparcial, i en un termini raonable».

La vigència d'aquest precepte (en connexió amb l'article 8 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i l'article 41 de la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea) suposa el reconeixement exprés del **dret a una bona administració** i, amb això, imposa a les administracions públiques un plus d'exigència a l'hora d'abordar l'anàlisi dels escrits que els dirigeixen els ciutadans i oferir una solució (real, efectiva i en un termini raonable) als assumptes que s'hi plantegen.

Aquest dret a una bona administració es conforma així com un dret bàsic i essencial de la ciutadania valenciana, que s'integra, com a mínim, pels drets de la persona per tal que les administracions públiques atenguen, en un termini raonable, les peticions que aquesta els formule, donant una resposta expressa i motivada a aquestes, de manera que el ciutadà puga conèixer en tot moment quina és la posició de l'administració concernida respecte del seu problema, per a, si hi ha discrepància, poder exercir les accions de defensa dels seus drets que estime més adequades.

Tal com ha exposat el Tribunal Suprem en la seua Sentència 1667/2020, de 3 de desembre, «el principi a la bona administració (...), gràcies al que s'estableix en l'article 41 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, ha adquirit el rang de dret fonamental en l'àmbit de la Unió i ha arribat a qualificar-se per algun sector doctrinal com un dels drets fonamentals de nova generació (...)».

En relació amb la qüestió que es planteja (situació de risc generada per l'inadequat estat de conservació d'una edificació), cal tindre en compte que, del contingut dels informes emesos tant per l'Ajuntament de

Bocairent com per la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, és possible observar que aquestes són conscients de les obligacions que els imposa la legislació urbanística vigent (a una, com a administració competent; a l'altra, com a propietària) per tal de garantir el compliment dels deures de conservar les edificacions i els solars en unes adequades condicions de seguretat, neteja, higiene i adorn (en aquest sentit, article 15 del Reial decret legislatiu 7/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de sòl i rehabilitació urbana; article 189 i concordants del Decret legislatiu 1/2021, de 18 de juny, del Consell d'aprovació del text refós de la Llei d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge, i article 1 del Decret de 17 de juny de 1955 pel qual s'aprova el Reglament de serveis de les corporacions locals).

Així les coses, hem de requerir a totes dues administracions (cadascuna en l'exercici de les seues competències) que aquestes actuacions, atés el llarg període de tramitació que ja acumulen, siguen finalment materialitzades i que, amb això, es resolga, **com més prompte millor**, el problema de seguretat i de tancament al trànsit d'un camí públic que denuncia l'interessat en els seus escrits.

Tenint en compte unes altres consideracions, de l'anàlisi dels informes emesos per les dues administracions, apreciem que aquests no s'han elaborat en la llengua triada pel ciutadà quan va presentar el seu escrit de queixa, en aquest cas el valencià.

D'acord amb la nostra Constitució, el castellà és la llengua oficial de l'Estat. Totes les persones de nacionalitat espanyola tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la. Juntament amb això, disposa que les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes, d'acord amb els seus estatuts.

El nostre Estatut d'Autonomia estableix el deure de la Generalitat de garantir l'ús tant del castellà com del valencià i el dret de la ciutadania a dirigir-se a l'Administració valenciana tant en valencià com en castellà, i a rebre resposta en la mateixa llengua utilitzada (articles 6 i 9).

En aquesta línia, la Llei 4/1983, de 23 de novembre de 1983, d'ús i ensenyament del valencià, reconeix en els articles 11 i 13 el dret de les persones a triar la llengua de redacció dels documents públics, si bé, en qualsevol cas, podran ser redactats en les dues llengües.

El Síndic està sotmés en la seua actuació a la seua normativa específica (Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana i el seu Reglament d'organització i funcionament). La via formal que segueix aquesta institució estatutària d'autogovern valencià en la tramitació de les queixes no és un procediment administratiu. El Síndic no instrueix expedients administratius de la Llei 39/2015.

Les lleis 39 i 40/2015, d'1 d'octubre, s'apliquen al Síndic en els termes de les seues respectives disposicions addicionals cinquena i vint-i-dosena (Actuació administrativa dels òrgans constitucionals de l'Estat i dels òrgans legislatius i de control autonòmics); això és, en el marc dels principis de l'actuació administrativa continguts en aquestes.

Entre els principis citats mereixen ser destacats els següents (articles 13 i 3 respectivament, de les lleis 39 i 40/2015 esmentades): facilitat de l'exercici dels drets, servei efectiu, claredat i proximitat a la ciutadania, agilitat dels procediments administratius i de les activitats materials de gestió, bona fe, confiança legítima i lleialtat institucional, eficiència en l'assignació i la utilització dels recursos públics, cooperació, col·laboració i coordinació.

D'una altra banda, el principi de contradicció aplicat pel Síndic en la seua actuació deriva de l'article 31.2 apartat 5 de la seua llei reguladora.

Aquesta contradicció es desenvolupa, lògicament, no entre el Síndic i la persona promotora de la queixa, sinó entre l'administració instructora (responsable de l'actuació qüestionada) i aquella. Així, la persona interposa la seua queixa, l'administració exposa la seua posició en el seu informe i la primera presenta les seues al·legacions a aquest informe. L'administració és l'única responsable de la seua decisió final. Quan no accepta les resolucions del Síndic, aquest trasllada a la persona tal posició, perquè la conega i adopte les mesures que considere pertinents (ex.: recursos administratius o judicials).

Les administracions públiques han de facilitar a les persones l'exercici dels seus drets (articles 13 i 53 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre). Entre aquests drets està utilitzar les llengües oficials en el territori de la seua

comunitat autònoma d'acord amb el que es preveu en la Constitució, en el nostre Estatut i en la resta de l'ordenament jurídic, que ha d'adaptar-se a les anteriors normes.

Així, per exemple, quan l'article 15.3 de la Llei 39/2015 (Llengua dels procediments) ordena de manera específica a l'administració instructora la traducció dels documents dirigits a les persones interessades que així ho sol·liciten en els casos regulats en tal disposició, s'ha de tindre present que aquesta administració instructora és lògicament l'autora de l'acte qüestionat per la persona. El Síndic, com hem exposat, no és administració instructora.

Quan són sol·licitats pel Síndic a les administracions instructores, aquestes han de tindre present que, en contindre el posicionament de l'administració i per a fer efectiu el principi de contradicció abans citat, tenen com a destinàries últimes les persones que senten vulnerats els seus drets fonamentals o llibertats públiques per la seua actuació.

A més, cal tindre en compte el que s'estableix en l'article 29 del Reglament d'organització i funcionament del Síndic de Greuges, aprovat per Resolució de 16 de març de 2022 i publicat en el DOGV núm. 9306 / 25.03.2022, que disposa:

La llengua de cada procediment haurà de ser l'elegida per la persona promotora de la queixa d'entre les dues oficials a la Comunitat Valenciana i s'establirà al principi del procediment. Serà la que caldrà utilitzar per a dirigir-se als subjectes investigats, i en la qual s'hauran d'emetre els informes i/o posicionaments, en compliment de les seues obligacions legals i de col·laboració amb el Síndic de Greuges en les seues investigacions, ja que seran remesos als interessats perquè en prenguen coneixement i per a possibles al·legacions.

Finalment, cal recordar que la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, estableix l'obligació de totes les autoritats amb representació pública, funcionaris i organismes oficials de la Generalitat d'auxiliar el Síndic de Greuges en les seues actuacions. Aquest deure legal implica que aquell pot reclamar l'auxili de les administracions, incloent-hi les accions que permeten concloure la investigació amb la màxima celeritat possible.

3. RESOLUCIÓ

Vist tot el que hem exposat i de conformitat amb el que estableix l'article 33 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, formule a l'**Ajuntament de Bocairent** i a la **Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica** les recomanacions i els recordatoris de deures legals següents:

Primer. RECORDE EL DEURE LEGAL de resoldre tots els procediments, siga quina siga la seua forma d'iniciació, d'acord amb el que es preveu en l'article 21 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques i la legislació concordant, en el marc del dret a una bona administració.

Segon. RECOMANE que, en el marc de les seues respectives competències, adopten les mesures que resulten necessàries per a donar compliment a allò que s'ha comunicat en els respectius informes emesos i, amb això, aconseguir, com més prompte millor, la reobertura del camí públic de referència, garantint les adequades condicions de seguretat.

Tercer. RECORDE EL DEURE LEGAL de les dues administracions de col·laborar amb el Síndic de Greuges en les seues investigacions i de remetre els seus informes en la llengua oficial triada per la persona promotora de l'expedient de queixa.

L'Ajuntament de Bocairent i la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica estan obligats a respondre per escrit en un termini no superior a un mes des de la recepció del present acte (article 35 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges). La resposta haurà de manifestar, de manera inequívoca, el seu posicionament respecte de les recomanacions o els suggeriments continguts en la present resolució. Si manifesta la seua acceptació, farà constar les mesures adoptades per al seu compliment. Si el termini per a complir-les resultara superior, la resposta haurà de justificar aquesta circumstància i incloure el termini concret compromés per a això. La no acceptació haurà de ser motivada.

Núm. de reg. 09/06/2023
CSV *****
Validar en URL <https://seu.elsindic.com>

Este document ha estat firmat electrònicament el 09/06/2023 a les 12:28

Finalment, **S'ACORDA** notificar la present resolució a totes les parts i procedir a la seua publicació en la pàgina web del Síndic de Greuges.

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana